

Suomių įlankoje dega 60 priešo laivų

Vokiečių aviacija smarkiai bombardavo Hullio uostą.

Estijoje paimtas Hapsalos miestas

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. IX. 1. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Vokiečių kariuomenės junginiai nuo rugpiūčio 26 d. Dniepre į šiaurę nuo Kijevo sunaikino 27 monitorius ir kanonieres. Estijos valymo metu buvo paimtas prie vakarų pakraščio esąs uostas Hapsala. Per rugpiūčio 18 d. pasibaigusias kovas dėl Talino

buvo paimta 11.432 belaisviai, be to, 293 patrankos, 91 tankas, du šarvuoti traukiniai ir didelis kiekis karo medžiagos. Suomių įlankoje vokiečių karo pajėgos tebevykdo toliau užminavimo operacijas.

Mūsų minų užtvary srityje buvo pastebėta daugiau kaip 60 degančių priešo laivų.

Atlante vienas povandeninis laivas nuskandino po atkaklių pakartotinių puolimų vienoje stipriai saugomoje vilkstinėje plaukusius 4 priešo prekybos laivus, bendros 14.000 tonų talpos.

Britų saloje praėjusią naktį ga-

na stiprūs kovos lėktuvų junginiai bombardavo įvežimo uostą Hullį. Bomboms pataikius,

buvo padaryta didelių nuostolių dokų įrengimams, tiekimo įmonėms ir sandėliams, be to, sukelta keletas didelių gaisrų.

Kiti kovos lėktuvai bombardavo tolesnius uosto įrengimus prie Anglijos pietų pakraščio, o taip pat aerodromus Lincolnshire grafystėje. Jie numušė viršum Anglijos du bombonešius.

Šiaurės Afrikoje vakar vakare sėkmingi vokiečių kovos lėktuvų puolimai buvo nukreipti į anglų karo laivyno bazių Aleksandrijos ir Port-Saido įrengimus.

Anglų lėktuvai praėjusią naktį buvo įskridę į vakarų Vokietiją. Bombos padarė nuostolių pastatams gyvenamuose kvartaluose, tarp kita ko, Kolne. Atskirų prieš lėktuvų mėginimai pulti šiaurės ir šiaurės rytų Vokietiją liko be sėkmingų. Nakties naikintuvai ir ze-

nitinė artilerija numušė 7 anglų bombonešius.

IŠ VYRIAUSIOSIOS FIURERIO BŪSTINĖS. IX. 1. Fiureris ir vyriausiasis kariuomenės vadas, įvertindamas didvyriškus nuopelnus kovoje už mūsų tautos ateitį ir dėkodamas už juos suteikė vienos tankų divizijos vadui generolui leitenantui Cruwellui, kaip 34-tam vokiečių kariuomenės karininkui, Ažuolo lapų vainiką prie Geležinio Kryžiaus Riterio Kryžiaus. Fiureris šį aukštąjį ordiną narsiajam vadui įteikė asmeniškai.

IŠ VYRIAUSIOSIOS FIURERIO BŪSTINĖS. IX. 1. Fiureris ir vyriausiasis vokiečių kariuomenės vadas šiandien priėmė ispanų savanorių divizijos vadą generolą Munoz Grandą, kuris jam padarė pranešimą. Generolas Munoz Grand pranešė Fiureriui apie jo vadovaujamos divizijos pasirengimą ir nepajudomą valią nuo vyriausiojo karininko iki jauniausiojo kareivio dalyvauti pasaulio prieš su-

Kanoe Rooseveltui pareiškęs galutinį nusistatymą

TOKIO. Spauda su didžiausiu susidomėjimu skelbia oficialų pranešimą apie Konoės laišką Rooseveltui, bet susilaiko nuo šio japonų žingsnio kritikos. Tikrai „Tokio Asahi Šimbun“, „Chugai Šogio Šimbun“ ir „Kukumūn Šimbun“ pakartoja, kad Japonijos užsienių politikos tikslai yra „nepajudinami“

ir reikalauja, kad Jungtinės Valstybės pripažintų vadovaujančią Japonijos poziciją Toluosiuose Rytuose ir sustabdytų Čiangkaišeko remini-

Jie taip pat pabrėžia, kad per atnaujintus pasitarimus su Jungtinėmis Valstybėmis Japonija nenumato atsisakyti ligšiolinės politikos,

kuri paremta Kinijos konflikto sprendimu ir naujosios tvarkos įkūrimu Rytų Azijoje „Tokio Asahi Šimbun“ dar kartą iškelia, kad Japonijos santykiai su Jungtinėmis Valstybėmis, prasidėjus Kinijos konfliktui, yra pablogėję ir nurodo, kad tautinė Japonijos politika Kinijoje ir Rytų Azijoje ner pasitarimų jokia būdu negalinti būti paliesta. Jungtinės Valstybės turi rimtai persvarstyti tiek kritišką padėtį Ramiajame vandenyne, tiek visą su apsupimu susijusių klausimų kompleksą. Laikraštis rašo toliau, kad Konoė pareiškęs galutinį Japonijos įsitikinimą ir tuo Ramiojo vandens klausimą pastūmėjęs į tarptautinį svarstymą.

Nauji paskyrimai Japonijoje

TOKIO. IX. 1. Ligšiolinis admiraliteto šefo pavaduotojas admiralas Kondo paskirtas „į svarbias pareigas aktyvioje jūrinėje tarnyboje“.

TOKIO. Admiralas Ito paskirtas admiraliteto štabo viršininko pavaduotoju. Atsižvelgiant į tai,

kad Ito iki šiol beveik visą laiką buvo aktyvioje laivyno tarnyboje, jo paskyrimui kompetentinguose laivyno sluoksniuose skiriama didelė reikšmė.

ANGLŲ LAIVYNO IR KARO AVIACIJOS NUOSTOLIAI

ROMA. IX. 1. „Tevere“ skelbia anglų laivyno ir karo aviacijos per rugpiūčio mėnesį turėtus nuostolius. Tomis žiniomis, rugpiūčio mėnesį buvo numušti 486 anglų lėktuvai. Iš jų 20 buvo numušta Viduržemio jūroje, 45 — Afrikoje ir 421 lėktuvas visuose vokiečių frontuose. Pirmaisiais 1941 metų aštuoniais mėnesiais anglų karo aviacija neteko iš viso 2.328 lėktuvų. Rugpiūčio mėnesį torpedomis ir bombomis buvo sužaloti šeši kreiseriai, du torpediniai naikintuvai laivai buvo nuskandinti, dar trys sužaloti, septyni povandeniniai laivai ir keturi pagalbiniai laivai buvo nuskandinti ir dar du pagalbiniai laivai buvo bombų sužaloti. Per pirmuosius aštuonis 1941 metų mėnesius Anglija iš viso neteko prekybos laivų bendros 5.801.187 tonų talpos.

NEW YORKAS. „Associated Press“ praneša iš Ottawos, kad Kanados spaudos cenzūra uždraudė skelbti spaudoje suomių informacijos biuro pranešimus.

Anglijos Vokietijai primestas karas virto Europos atnaujinimo žygiu

Nuo 1939 m. rugsėjo 1 d. pradėto karinio atsiskaitymo Vokietija sumušė visas jėgas, kurios grasino Rytuose

BERLIN. IX. 1. Su dideliu pasitenkinimu Berlyno politiniuose sluoksniuose šiandien žiūrima į karinius ir politinius laimėjimus, kurie buvo pasiekti per dvejus metus nuo rugsėjo 1 d., kada prasidėjo didysis dabartinis atsiskaitymas. Iš tuomet pradėtos vokiečių policinės akcijos prieš anglų garantijų dėka didybės manijos pagautą Lenkiją, akcijos, kuri buvo reikalinga todėl, kad toje erdvėje buvo norima jėga pasipriešinti gyvybiškai svarbiam vokiečių tautos reikalavimui, kaip žinoma, 1939 metų rugsėjo 3 d. prasidėjo didžioji kova. Ją iššaukė Anglija savo karo paskelbimu, karo, kurį ji visą eilę metų rengė prieš Reichą. Iš kompetentingų užsienių reikalų ministerijos sluoksnių užsienių spaudos atstovams šiandien buvo nurodyta, kad iš tos kovos tuo tarpu kilo Reicho ir jo sąjungininkų kova prieš bolševizmą. Tuo būdu Anglijos Vokietijai primestas karas virto Europos atnaujinimo žygiu. Sąjunginės Europos kariuomenės, kaip čia pabrėžiama, žygiuoja prieš paskutinį Anglijos žemyno kardą — bolševizmą, kuris į rytus nuo Vokietijos turėjo būti ir iš tikrųjų buvo didelis pavojus būsimajam naujosios Europos plėtojimuisi.

Minėti atsakingieji Wilhelmstrassės sluoksniai tą pranešimą tiesiai surišo su oficialiu komunikatu apie Fiurerio ir Dučės pasimatymą. Per tą pasimatymą buvo aiškiai ir vieningai pasakyta, kad ašies valstybėms šis karas yra lemiamoji kova, kurią jos savo ir Europos ateitį tęs iki galo.

„Mes laikome šį karą, buvo pareikšta, kaip mūsų istorijos, tautos ir Europos misijos požiriu laukta šventąją karą, kuris negali pasibaigti supuvusia's kompromisais, bet turi būti vedamas iki galo ir, kaip mes žinome, iki laimėjimo. Politinei padėčiai yra būdingas karinis britų ir bolševikų santarvės pralaimėjimas. Išsisteiginimo manevrai, kaip Churchillio ir Rooseveltto susitikimas ar Maskvos konferencija, gali tiek pat mažai ką suklaidinti, kaip brutales ir beprasmiškas smurtas prieš Irmą, negali nukreipti dėmesio

nuo karinio Anglijos pralaimėjimo. Nervingas šauksmas iš Maskvos, Londono ir Vašingtono ir ten per daug aiškiai rodomas pasitikėjimas negali užmaskuoti laukiamo galo baimės. Europa yra pasiryžusi, ašies vadovaujama, iškovoti laimėjimą prieš tas valstybes, kurios nori sutrukdyti jai išskleisti savo jėgas. Ašis ir jos sąjungininkės nenurims anksčiau, kaip bus pasiekta galutinis laimėjimas, ir Europa, išlaisvinta iš visų pavojų, galės savo socialinį, ūkinį ir tautinį gyvenimą tvarkyti pagal savo įstatymus. Visi mėginimai, kaip mes juos kaip tik šiomis dienomis patiriame, primesti kai kuriems šitos kovos partneriams blogus norus, atšoka, susidūrę su kova prieš Europos priešus susijungusių valstybių šimtaprocentiniu pasiryžimu.

BERLIN. IX. 1. DNB iš karinių sluoksnių dėl prasidėjusių prieš dvejus metus karo veiksmų pranešama:

Lenkijos žlugimas per nepaprastai trumpą laiką sudarė visiškai pakeistą padėtį visoje Rytų Europoje. Kaip žinoma,

šią padėtį sovietai be jokių skrupulų išnaudojo, okupuodami ir engdami rytines lenkų sritis, Baltijos kraštus ir iki to laiko Rumunijai priklausiusią Besarabiją.

Verždamasi prie Baltijos jūros, Sovietų Sąjunga 1939 metų lapkričio pabaigoje puolė ir Suomiją ir atplėšė nuo jos svarbias Karelijos sritis su Viipurio miestu, kurį, kaip jau žinoma, suomiai prieš dvi dienas a'siėmė.

Taigi, Sovietų Sąjunga ginkluotą Vidurio ir Vakarų Europos valstybių atsiskaitymą aiškiai išnaudojo, kad savo pozicijas sustiprintų mažųjų kaimyninių valstybių sąskaita.

Tai tenka atsiminti, kad geriau būtų galima suvokti dabartinę padėtį Rytuose. Šių metų birželio pabaigoje pradėtas vokiečių puolimas prieš sovietus siekė išlaisvinti 1939 ir 1940 m. sovietų neteisėtai prijungtas sritis. Todėl dabar Sovietų Sąjunga kovoja su vokiečių karinėmis pajėgomis ir jų

sąjungininkėmis kieta kovą dėl savo egzistencijos. Jau ji savo visas Baltijos jūros pozicijas visiškai prarado, nes jai telikusi sritis aplink Petrapilį yra labai stipriai suspausta suomių iš šiaurės ir vokiečių — iš rytų, pietų ir vakarų nuo Petrapilio. Veltui sovietai mėgina atsiimti Ukrainoje prarastas pramonės sritis ir vakarus nuo Dniepro. Sovietų mėginimai smogiomis ir ardomosiomis dalimis pulti Juodosios jūros pakraščiuose ir vakariniame Dniepro žemupio krante nepavyko, ir visi organizuotas vokiečių gynimas padarė sovietams didelių nuostolių, nors šiuos puolimus prie

Anglai dejuoja dėl menkos apsiginklavimo gamybos Amerikoje ir Anglijoje

STOCKHOLMAS. IX. 1. Londono rytinė spauda reikalauja sustiprinti ginklavimosi gamybą ne tik Didžiojoje Britanijoje, bet ir Jungtinėse Valstybėse. Ji laiko taip pat reikalingu įspėti, kad nebūtų tikimasi, jog, įsijungus į karą bolševizmui, „laimėjimo slyvos iškris į mūsų atviras burnas“. „Daily Telegraph“ mano, kad dideli anglų aviacijos nuostoliai

Prancūzų spauda reikalauja imtis griežtų priemonių prieš anglus Prancūzijoje

PARYŽIUS. IX. 1. „Paris Soir“ reikalauja, kad sankcijos prieš anglų lakūnų skridimus į Prancūzijos sritį, per kuriuos dažnai padaroma aukų prancūzų gyventojų tarpe, visus Prancūzijoje gyvenančius anglus uždaryti į koncentracijos stovyklą. Laikraštis siūlo įspėti anglus, jog už kiekvieną užmuštą Prancūzijos civilinį gyventoją bus sušaudytas atitinkamas anglų skaičius. Esą, šitokį nusista ymą Londonas greitai įvertinsias.

SUMTAS PRANCŪZŲ SENATORIUS PERRIER VICHY. IX. 1. Prancūzų saugu-

rugpiūčio mėnesį esąs įrodymas, jog Didžioji Britanija irgi prisideda prie bolševizmo kovos prieš Vokietiją. Laikraštis rašo dėl paskutinosios užsienių reikalų ministro Edeno kalbos, kad anglų imperijos ir Jungtinių Valstybių karo medžiagos gamyba „vis dar yra per menka, palyginus su mūsų reikalavimais, ir kad tie reikalavimai vis didėja“. Tas pat rei-

mo organai suėmė prancūzų senatorių Leon Perrier iš Grenoblio. Perrier, vienas vadovaujančiųjų masonų ložės narių, palaikė glaudžius santykius su gaullistais ir siuntė tendencingas informacijas anglų ir gaullistų radijui.

NEW YORKAS. Associated Press praneša, kad per pastarąsias tris dienas Jungtinėse Valstybėse dėl katastrofų mirė 300 žmonių, jų tarpe 216 per automobilių katastrofas. Manoma, kad dėl darbininkų šventės (Labour-Day) ir dėl to praliginto savaitgalio polsio mirties atsitikimų skaičius padidėsias iki 600.

kią pasakyti ir apie Jungtines Valstybes, kur gamyba toli gražu nėra pasiekusi pilno mašinų pajėgumo ir esamų darbo jėgų sugebėjimo. Nereikia taip pat laukti, kad vien tik Amerikos pastangos galėtų patenkinti visus padidėjusio tiekimo reikalavimus. O gamybai sutrikus, viskas būtų pralaimėta.

NEW YORKAS. IX. 1. „Associated Press“ žiniomis, Didžiosios Britanijos vidaus saugumo ministris Morrisonas kreipėsi į Jungtinių Valstybių darbininkus, kviesdamas juos daryti viską, kas tik galima, Anglijai išgelbėti. Toliau savo atsisaukime jis prašė Jungtinių Valstybių darbininkus užmiršti buvusius nesu'ikimus tarp Jungtinių Valstybių ir Anglijos, tuo siekiant užtikrinti Anglijos pergalę. Taip pat ir Anglijos darbo ministris Bevinas per „Tarybos Amerikai ginti suteikiant Anglijai pagalbą“ darbininkų skyriaus pirmininką pasiuntė panašų atsisaukimą į Jungtinių Valstybių darbininkus. Čia jis išreiškė viltį, kad Jungtinių Valstybių darbininkai neapleis Anglijos darbininkijos.

Žinios iš Rytų fronto

BERLIN. IX. 1. Vokiečių lėktuvų junginiai, kaip DNB patiria, paremdami kariuomenės veikimą, rugpjūčio 31 d. sėkmingai puolė sovietų kariuomenę Petrogrado srityje. Sovietams padaryta didelių nuostolių žmonėmis ir karo medžiaga. Be to, šioje srityje buvo sunaikinta 18 sovietų tankų ir sugadinta 150 sunkvežimių. Viena bolševikų zenitinė baterija, kuri mėgino sukliudyti vokiečių junginį, tiksliai pataikius bomboms, buvo nutildyta.

BERLIN. IX. 1. Šiaurinėje Rytų fronto dalyje vokiečių kariuomenės daliniai rugpjūčio 31 d. nuskaudino šešis sovietų laivus. Jų tarpe buvo keturi monitorai ir vienas greitis laivas. Vokiečių zenitiniai pabūklai rugpjūčio 30 ir 31 d. d. vidurinėje fronto dalyje numušė 41 sovietų lėktuvą ir sunaikino du bolševikų tankus po 52 tonas kiekvienas ir vieną 30 tonų tanką.

BERLIN. IX. 1. Bolševikų padėtis į šiaurę nuo Naugardo, kaip DNB iš kompetingų sluoksnių patyrė, dėl vokiečių karinių pajėgų kietų smūgių ir kruvinių sovietų nuostolių pasidarė ypač sunki. Kaip paskutinius rezervus bolševikai metė į kovą greitaisiomis sudarytas ir labai mišrias kariuomenės dalis. Jų tarpe yra daug sovietų fabriku ir ginklavimo įmonių darbininkų ir įmonių apsaugos dalinių.

BERLIN. IX. 1. DNB žiniomis, į pietus nuo Ilmeno ežero viena vokiečių divizija per plataus masto puolimą sunaikino sovietų čia buvusias pajėgas. Buvo paaimta daugiau kaip 1.600 belaisvių. Per tolesnes kovas bolševikai panaudojo sunkiuosius ir sunkiausiuosius tankus. Penki sovietų tankai, jų tarpe vienas 52 tonų talpos, buvo sunaikinti. Tos dienos sėkmingas kovas trukdė nenustojęs lietus, kuris kartais būdavo liūtis formos. Nors negausūs keliai šioje vietoje dėl lietaus buvo beveik neišbrendami, vokiečių kariuomenė įveikė visus sunkumus ir kovojo, kol mūšiai pasibaigė jos laimėjimu.

BERLIN. IX. 1. Per rugpjūčio 31 d. kovas, kaip praneša DNB iš kompetingų sluoksnių, suomių kariuomenė vėl susilaukė pasisekimų. Per kovas prieš vienos vietovės bolševikai neteko daugiau kaip 800 užmuštų. Be to, 300 bolševikų buvo paimita į nelaisvę. Šioje fronto dalyje suomių kariuomenė pastebėjo, kad sovietų žvalgybos būriai, priešingai tarptauti-

nel teisel, dėvi suomių uniformas ir kalba suomiškai.

BERLIN. IX. 1. Kaip iš kompetingų sluoksnių pranešama, mūšiuose prie Kingiseppo į vokiečių nelaisvę pateko vienas bolševikų žvalgy būrys, kurio kariai buvo apsirengę vokiečių uniformomis. Toje pačioje srityje buvo paimitas į nelaisvę vienas sovietų štabo karininkas, kuris, kaip jis pareiškė, buvo apsivilkęs civiliniais drabužiais, kad jo vokiečiai nesusaudytų.

BERLIN. IX. 1. Vidurinėje Rytų fronto dalyje, kaip DNB patyrė, įvyko atkaklius mūšiai, per kuriuos tankų remiamos sovietų dalys buvo sumuštos ir turėjo pasitraukti. Šiose kovose buvo sumaiškinti 25 sovietų tankai, tarp jų — 8 tankai 52 tonų. Tuo rugpjūčio 30 d. ir 31 d. vienas vokiečių armijos korpus iš viso sunaikino 86 tankus. Šio vokiečių armijos korpuso junginiai rugpjūčio 30 ir 31 d. d. kulkosvaizdžiais numušė du sovietų naikintuvus ir vieną bombonešį. Zenitinė artilerija numušė dar du sovietų lėktuvus. Dniepro žemupyje rugpjūčio 31 d. sovietų stipriomis jėgomis puolė vokiečių pozicijas. Šie puolimai buvo atmušti, ir bolševikams padaryti kruvini nuostoliai. Sėkmingose ginamosiose kautynėse buvo paimita 1.000 belaisvių, 21 granatsvaizdis ir daug kitų sovietų pėstininkų einklių. Sovietų pajėgos rugpjūčio 31 d. į pietus nuo Kijevo, remiamos artilerijos ir kanonieriu, vėl mėgino persikelti į vakarinį Dniepro upės krantą. Taip pat ir šie mėginimai, kaip ir praėjusiomis dienomis, buvo atmušti ir bolševikams padaryti dideli nuostoliai. Bolševikams neavyko pasiekti vakarinio upės kranto.

VAIKŲ BATALIJONAI SOVIETŲ KARIUOMENĖJ

BERLIN. IX. 1. Karinis korespondentas praneša, kad Rytų fronto dalyvauja sovietų kariuomenėje vaikų batalijonas. Šie batalijonai yra sudaryti iš 12 — 16 metų jaunuolių. Pirmiau šie jaunuoliai būvę apmokomi medžiais pratimų šautuvais. Vėliau šie jaunuoliai buvo suskirstyti į batalijonų grupes ir buvo pasiūti prieš vokiečių pozicijas. Čia jiems davė ir rankines granatas. Daugelis šių jaunuolių labai nukentėjo nuo bolševikinių kulkosvaizdžių, nes kiekviena karta, kai kas iš jų bandydavo bėgti, sovietų buvo šaudomi.

Atidaryta Leipcigo rudens mugė

Pirmąją dieną mugę aplankė daugiau kaip 100.000 lankytojų

LEIPCIGAS. VIII. 31. Reicho švietimo ir propagandos ministerijos valstybės sekretorius Gutierrezas šiandien pasakė kalbą vidaus ir užsienio spaudos atstovams Leipcigo rudens mugės atidarymo proga. Pačią pirmąją dieną mugę turėjo jau daugiau kaip 100.000 lankytojų. Valstybės sekretorius Gutierrezas savo kalboje pabrėžė, kad turi būti panaikinta grynai eksploatatoriška liberalinė ūkinė sąvarka, kurios buvo laikomasi praeityje. „Tuo tarpu kai Vokietija ir kar-tu su ja visa Europa kovoja, siekdamos sukurti sau uždara gyvybinę erdvę“, kalbėjo toliau valstybės sekretorius, „turėtume persisotinusius mūsų priešų siekiamą viską apri-paščio žaliavų ir žmonijos vadovavimo. Prieš tokia pažūra ir yra nukreipta ašies valstybių, o kar-tu su jomis ir visų atsistatymo trokštančių Europos jėgų kova“. Paskui valstybės sekretorius nušvietė sociališkai teisingos padėties pagrindu paskiruose tautos ūkiuose. Tie pagrindai yra: 1) plačioje erdvėje nustatyta tvarka, apsaugojant teisėtus atskirų tautų interesus, 2) garbingas atsižvelgimas į sutarties partnerio reikalus, 3) paskirų įsi-

pareigojimų užsienų prekyboje išsprendimas išeinant iš atsitiktinal susidariusių prekybos bei peino galimūmų sferos, 4) vadovavimas atskirų kraštų ūkiui plačioje erdvėje nustatytos tvarkos ir įsipareigojimų požiūriu. Valstybės sekretorius po to, remdamasis skajčiais, padarė Europos prekių rinkos apžvalga, pabrėždamas, kad vienin-ga Europa ūkiškai yra tvirtesnė, kaip bet kokia kita didžioji ūkinė erdvė. „Ši Europos bendruomenės rinka tiek prekių apyvartai, tiek ir prekybiniams santykiams su užjūrio kraštais bus žymiai reikšmingesnė, — pareiškė valstybės sekretorius, — negu kada nors praeityje. Kas nori šią sritį išskirti arba mėgina suparaližuoti jos ūkines galias, tas daro nusikaltimą visam pasaulio ūkiui“.

LEIPCIGAS. IX. 1. Ir antroji Leipcigo 1941 m. rudens mugės diena praėjo gerų reikalų ženkle. Pareikalavimai iš užsienų ir iš vidaus nemažta. Pirkėjais pasireiškė, tarp ko kito: Skandinavijos valstybės, Olandija, Belgija, Prancūzija, Dunojaus valstybės, Italija ir Suomija.

Roosevelto pareiškimas

HYDEPARKAS. IX. 1. Vienoje savo kalboje Darbo dienos proga Rooseveltas šiandien pareiškė: „Mes padarysime visa, kas yra mūsų galioje, Hitlerių ir jo nacinėms jėgoms sumušti“. Jungtinės Valstybės, tėsė toliau Rooseveltas, turinčios „suvaldinti visą savo vaidmenį dabar Hitlerio atpalaiduotoms laukinėms jėgoms sumušti“.

NEW YORKAS. IX. 1. Darbo Dienos proga pasakytoje per radiją kalboje Rooseveltas isakmiais išpėjo visus, kurie tiki, kad „Hitleris esąs jau užblokuotas arba priverstas sustoti“. Toks manymas esąs labai pavojingas. Jei kovos veiksmas tuo tarpu ir atrodo atslūgę, tai tam gali būti tik vienas aiškinimas, būtent, kad Vokietija dabar ruošiasi du sykdu stipresniam smūgiui. „Jungtinių Valstybių laisvės gynimas“ turįs būti pas-lytas pirmoje vietoje po privačių reikalų. Jungtinės Valstybės turinčios prieš save sunkų ir pavojingą uždavinį. Vokietijos nugalėjimas galįs būti ilgas ir sunkus.

NEW YORKAS. „New York Herald Tribune“ iš diplomatinio Londono sluoksnių praneša, kad kapitonas Lyttle'onas, kuris dabar atstovauja anglų karo kabinetui Kai-ge, po maždaug dviejų mėnesių pakeis lordą Halifaxą, kaip ambasadorius Vašingtone. Lyttletoną Kai-ge pakeis Duff Cooperis.

Irane susitiko britų ir sovietų kariuomenės

TEHERANAS. IX. 1. Gera informuotuose sluoksniuose pabrėžiama, kad šiandien Kasvine, už 100 mylių į šiaurės vakarus nuo Teherano, susitiko britų ir sovietų karinės pajėgos.

AMSTERDAMAS. IX. 1. Londono radijas praneša, kad per artimiausias 48 val. laukiama lemiamo sprendimo Didžiosios Britanijos Irano pasitarimuose. Iš Simlos esą gauta žinių, kad tarp britų pateiktų Iranui sąlygų yra ir reikalavimas palengvinti britų karo medžiagos sūntimą per Iraną į Sovietų Sąjungą. Tam tikros sritys būsiandos okupuotos.

STOCKHOLMAS. IX. 1. Pasak vieno Reuterio pranešimo, Irano vyriausybei jau pateiktose britų sovietų sąlygose, tarp kitko, kaip minimumo reikalaujama, kad britų ir sovietų kariuomenės daliniai užimtų tris pagrindines zonas. Pirmoji zona esanti naftos versmų sritis Irano pietvakarių dalyje, antroji zona — per Iraną einančio geležinkelio paskutinė zovė prie Kaspijos jūros, kuri bus pavesta sovietų kontrolei, o

trečioji — raktos sritis aplink Tab-risą prie geležinkelio, einančio iš Teherano į Sovietų Sąjungos Kaukazo sritį. Sovietų kariuomenės daliniai užimsią ir vieną punktą prie kelio, einančio iš Tabriso iki Turkijos sienos; tuo būdu siekiama užtikrinti kontrolę svarbios susisiekimo linijos tarp Irano ir Turkijos. Vienas iš svarbiausių tikslų esąs tas, kad būtų garantuotas britams ir sovietams Irano geležinkelio panaudojimas.

TEHERANAS. IX. 1. Teherano ministris pirmininkas vakar pranešė parlamente, kad šeštadienį vykę pasitarimai su Anglija ir Sovietų Sąjunga iki tam tikro laipsnio paaikškėjo ir kad galutinų rezultatų tenka laukti pirmadienį arba antradienį. Apie tuos rezultatus parlamentui tučtuojau būsią pranešta. Po to ministris pirmininkas ragino parlamento narius prisidėti prie pašalinimo nerimo, kuris ypač jaučiamas sostinės gyventojų tarpe. Gyventojų maisto reikalais esą susirūpinta.

ZENEVA. IX. 1. Kaip Jungtinių Valstybių radijo praneša, Tehera-

nas jau antrą kartą buvo apmėtytas bombomis. Jungtinių Valstybių karinis attache pats lankėsi bombų numetimo vietoje. Šalia 25 bombų išraustų duobių jis radęs ir atsišaukimų.

VAŠINGTONAS REMIA BRITŲ ŽYGI IRANE

NEW YORKAS. United Press agentūra iš Ankaros praneša, jog Jungtinių Valstybių ambasadorius Macmurray painformavo užsienių reikalų ministrį Saradžoglį, kad Vašingtonas parėmęs britų žygi Irane.

TUNISAS. Vyriausiasis britų karinių pajėgų Artimuosiuose Rytuose vadas generolas Auchinleckas, lydimas britų pajėgų viršininko Palestinoje ir Transjordani-joje generolo Wilsono, atvyko į Damaską, iš kur jis toliau vyks į Beirutą. Britų kariškiai nori pasitarti su gaullistų vadu Catroux.

NEW YORKAS. Associated Press pranešimu iš Reykjaviko, į Islandiją atvyko Roosevelto sū-nus Elliotas.

Pulkininkas J. Petraitis

Kaip jie mus sušaudė

16

Gerokai dar kankino dėl nelemto straipsnio „Stalino grobis“, kurį kažin kas buvo parašęs, o jie mane kaltino, kad tikrai tai buvęs mano darbas, kad jie turį mano rankraštį, rotatorių ir liudytojus, gąsdino mane statysią akistaton ir tada iš tikrųjų būsią man blogai. Be to, užsispyrę reikalavo išduoti pavardę to asmens, kuris ne Lietuvoj gyvena, kuris mus instruktavęs. Taip pat smarkiai buvau kaltinamas už tai, kad aš turįs ryšių su kai kuriais mūsų vyskupais, kunigais ir buvusiais vyresniaisiais Lietuvos kariuomenės karininkais. Visas blogumas tas, kad, pasakius ką nors ger-o apie bet kurį asmenį, jie parodyme arba visiškai neužrašo, arba savotiškai suredaguoja, prie kiekvieno sakinio pridurdami žodžius „kontrrevoliucionierius, fašistas, monarchistas, darbo žmonių engėjas, liaudies priešas“ ir reikalauja pasirašyti. Taip mane buvo išvedę iš kantrybės, kad nebeiškentęs pasakiau Dun-kovui:

— Duokit man tuščių blankų, aš visuose juose pasirašysiu, o tada jūs rašykite, kas jums patinka.

Čia Dunkovas tiek pasiuto, kad atrodė, jog jis mane nudės čia pat vietoje.

— Kas tave reikalauja, kad neteisębę saky-

tum!?! Tu visą gryną teisybę turi sakyti, „mat mat!“

— Aš galiu jums prisiekti, kad aš teisybę sakau, o jūs užrašydami savotiškai iškreipiat mano mintį.

— Velniam reikalinga man ta tavo priesaika, gali tu ją kišti šuniui į uodegą!... — net putodamas, sušuko Dunkovas, išgirdęs žodį „priesaika“.

Išnagrinėję visus mano dabarties meto nusikaltimus sovietų valdžios atžvilgiu, pradėjo tyrinėti praeities nusikaltimus, kaip priedą, kuris pasunkintų mano kaltinimus savotiškam jų teisme, t. y. ypatingam SSSR teisme, kaip man Dunkovas vieną kartą pranešė. Pradėjo nuo Poželos, žydėlio Čiorny ir kitų komunistų partijos vykdomojo komiteto narių sušaudymo 1927 metais. Svarbiausia mano kaltė buvo ta, kad aš tada, būdamas antros karo apygardos ir Kauno įgulos viršininku, savo įsakymu paskyriau karo teismą iš 2 pėst. pulko. Labiausiai norėjo sužinoti, ką mes kalbėjome tą rytmetį prieš teismo posėdį mano bute su majoru J., teismo pirmininku. Kad mes su a. a. majoru tą rytmetį tikrai kalbėjome bylos reikalu, tai buvo tikra teisybė. Tik negalėjau suprasti, kas jiems galėjo apie tai pranešti (tur būt, kas nos teismo narių arba tada saugume tarnavusių liudytojų), bet kad majoras yra miręs, tai man buvo lengva nepasakyti, ką mes su juo kalbėjome. Atsikirtau tuo, kad mes kalbėjome apie tai, jog ne mūsų, bet kariuomenės teismo kompetencija juos teisti ir panašiai.

Paskui ilgai užtruko bekamantinėdami, kas kaltas, kad 1919 metais buvo sušaudyti Valiukai, Smolskis ir kiti komunisteliai. Man pačiam įrodyti savo nekaltumą nebuvo sunkumų, bet kitų, taip pat visiškai nekaltų asmenų joku būdu neįstengiau pateisinti, nes jiems, kaip aš

įsitikinau, visiškai nebuvo svarbu rasti tikrąjį kaltininką, bet buvo svarbu, kad tik kas nors būtų kaltas, nors ir nekalčiausias asmuo, — jiems vis tiek. Mat, jiems tik svarbu, kad būtų koks nors nusikaltimas, žinoma, kuris jiems patinka, o kaltininką surasti jiems nesunku — pirmąjį pasitaikiusį asmenį, kurį nori, ir apkaltinti. Tuo būdu bus jų „iustitia“ visiškai patenkinta, nes tik pas juos yra tobuliausias, pasak jų, baudžiamieji įstatymai pasaulyje su universaliu visiems nusikaltimams 58 str. Nors ir nekalčiausias žmogus, sykį jau patekęs į NKVD rankas, turi būti kaltas!

Po to pradėjo nagrinėti mano parašytus atsiminimus „Mūsų žygiai“ — 1918—1919 metus. Tam tikras ištraukas, kurios, jų supratimu, daugiausia mane kaltino, užfiksavo mano parodymuose ir turėjau pasirašyti parodymų lapuose. Iš tų parodymų Dunkovas gale parašė tokią išvadą: „1918—1919 m. aš buvau labai aktyvus kovotojas prieš SSSR raudonąją armiją, už tai ir esu apdovanotas dviem Vyčio kryžiaus ordinais“.

Paskutinis darbas mano byloje buvo tas, kad turėjau atpasakoti, kas kaltas ir kaip įvyko 1926 metų gruodžio 17 d. perversmas Lietuvoje. Visą tu perversmo kaltę suverčiau sau, nes jau nebebuvo jokios vilties ir prasmės lengvinti savo bylos sunkinančias aplinkybes. Dunkovui labai patiko, kad aš čia save taip uoliai kaltinau, užtat jis buvo labai mandagus ir nuolat papirosais vaišino. Viso šio parodymo gale su dideliu pasitenkinimu jis parašė: „Aš esu 1926 m. demokratinės vyriausybės nuvertimo ir fašistinės liaudies priešų valdžios pastatymo Lietuvoje aktyvus dalyvis“.

(B. d.)

KRONIKA

SPORTAS

EKRANAS

ATIDAROMAS KINO TEATRAS „FORUM“

Propaganda-Staffel Litauen, kuri nuo vokiečių kariuomenės įžygiavimo rūpinasi Lietuvos kultūrinio gyvenimo ir jam vadovauja, rytoj, rugsėjo 3 dieną, atidaro kino teatrą „Forum“ (Laisvės al. 32). Pirmoji šiame kino teatre rodoma filmas yra „Nuotykiai Vienoje“, kurioje svarbiausią vaidmenį vaidina žymusis vokiečių filmų komikas Hans Moser.

RANKIOJAMI PIONIERIŲ STOVYKLŲ IŠBARSTYTI VAIKAI

Raudonojo Kryžiaus Vilniaus skyriaus ekspedicija išvyko parvežti septynių 6—9 metų vaikų, kurie buvo išvežti iš Druskininkų stovyklos ir šiuo metu rasti už Minsko.

PREKYBOS, PRAMONĖS IR AMATŲ RŪMAI IR PREKYBOS REGISTRAS perkelti į Grunvaldo g. Nr. 18.

KAUNO TAIKOMOSIOS DAILĖS MOKYKLOJE MOKSLAS IR STOVYKLŲ EGZAMINAI PRASIDĖS Š. M. RUGSĖJO MĖN. 15 D.

10 val. Egzaminai tęsis iki š. m. rugsėjo mėn. 25 d.

Prašymai priimami iki š. m. rugsėjo mėn. 15 d. darbo dienomis Kauno Taikomosios Dailės Mokykloje nuo 8—15 val. Prie prašymo turi būti pridėta: gimimo metrikų ištrauka, išėto mokslo pažymėjimas ir dvi fotografijos.

Stojantieji I-II mokyklos kursą bus egzaminuojami iš pašybos. Pateikiant, kad laikantieji egzaminus pristatytų savo pašybos darbus arba jų nuotraukas.

Mokykloje veikia šios taikomosios dailės studijos:

- 1) dekoratyvinės architektūros,
- 2) taikomosios grafikos,
- 3) dekoratyvinės skulptūros,
- 4) dekoratyvinės tapybos,

5) keramikos ir
6) dailių rankdarbių bei kilimų. Mokyklos kursas įeinamas per 5 metus.

Kauno Taikomosios Dailės Mokyklos mokiniais gali būti vyrai ir moterys, baigę amatų mokyklą, progimnaziją, arba išėję tolygų mokslo. Asmenys, neturintieji reikalaujamo mokslo cenzo, išlaikę stojamuosius egzaminus, priimami laisvaisiais klausytojais.

Baigę mokyklą tikrieji klausytojai ir išlaikę baigiamuosius egzaminus gauna mokyklos baigimo diplomą ir diplomuoto dailininko vardą, laisvieji klausytojai — gauna išėtu dalykų ir išlaikytų egzaminų pažymėjimą.

Smulkesnes informacijas teikia mokyklos administracija, Kaune, Taikomosios Dailės Mokykla, Ažuolų kalnas, darbo dienomis ir valandomis.

Direktorius
762(2)

I LAISVĖ

Redakcija — Duonelaičio 24, tel. 21414, 20530.

Administracija — Mickevičiaus 28 (medinis namelis), tel. 26375, 22430.

Marijampolė pateikė staigmeną

Sekmadienį Kauno krepšinininkai ir futbolininkai buvo išvykę į Marijampolę, kur turėjo du susitikimus su vietos sportininkais. Nors daug kas tikėjosi ir laukė aiškiau ir dvigubai kauniečių laimėjimo, vis dėlto jaunieji Marijampolės krepšinininkai pateikė staigmeną ir laimėjo 45:42. Pirmas kėlinys baigėsi įtikimesne marijampolėčių pergale, būtent 18:7.

Šiaip ar taip, ši pasekmė yra netikėta ir verčia atsidėjus pagalvoti. Marijampolės krepšinininkai per pastines savaites padarė didelę pažangą, ir jų ekipa žymiai sustiprėjo. Čia daug prisidėjo iš Kauno atvykę rinktinės žaidikai: Leščinskas ir Mackevičius. Jie sekmadienį ir žaidė už Marijampolę ir, padedami jaunųjų vietos krepšinininkų, įkretė išdidėmis Kauno žaidikams.

Kauno ekipa sudarė: broliai Puzinauskas, Norkus I, Paransevičius, Rakvičius, Vilkenas. Teisėjavo Zarokis ir Baskakovas.

Visiškai priešingas vaizdas buvo futbole, kur Kauno rinktinė visą laiką vyravo aikštėje ir marijampolėčiai buvo bejėgiai bent kartą priveržti prie vartų ir nuginkluoti var-

tininkai. Susitikimas pasibaigė įtikinanti Kauno vienuolikės pergale 10:0. Pirmas kėlinys 5:0. Ivarčius Kauno rinktinės naudai pelnė šie žaidikai: Adomavičius 4, Penkauskas 4, Paberžis 1, Šopys 1. Apskritai, rungtynės buvo per daug vienašališkos, ir Marijampolės žaidikai, nors ir sten-gėsi, nedaug tegalėjo priešintis. Kauno vienuolikės pranašumas pasirodė per daug aiškus, kad jų persvara, jau nekalbant apie laimėjimą, būtų galima bent kiek suabejoti.

KREPŠINIS VILNIUJE

Vilniuje turėjo įvykti krepšinio rungtynės tarp dviejų vietos rinktinų, bet, vienai rinktinėi neatvykus, teko sužaisti su Lietuvos mokyklų nugalėtoju Vytauto Didžiojo gimnazija. Gimnazijos ekipoj dar žaidė Andrusis III. Po gan įdomios kovos laimėjo Vytauto Didžiojo Gimnazija 32:22 (18:12).

STAHLBERGO PASIEKIMAI

Svedų šachmatų meisteris Stahlbergas vienu kartu pasiekė Buenos Airezės du rekordus. Jis pasiekė aukščiausiojo pasaulyje tuo pačiu laiku suloštų žaidimų skaičiaus, ir tuo pačiu laiku parodė didžiausią pasaulyje ištermę žaidime laiko prasme. Per 36 valandas ir 5 minutes, lošdamas simultaną su 400 partnerių, Stahlbergas laimėjo 364 partijas, pralošė 22 ir remizu baigė 14. Pradėjęs lošti pirmąsias partijas penktadienį 10 valandą vakare, vėliau po 36 valandų nerodydamos jokio pailsimo žymiu, Stahlbergas dar užmatavo vieną savo priešą.

EUROPOS ŠACHMATŲ TURNYRAS

I Didžiosios Vokietijos šachmatų sąjungos rengiamą Europos šachmatų turnyrą, kuris įvyks Miunchene rugsėjo 8—21 d. d., pasižadėjo atsisti savo meisterius 14 Europos valstybių. Svedija atsivertė Lundiną ir Stoltz, Danija — Nielseną, Olandija — Corleveri, Šveicarija — Leepina, protektorato kraštas — Opocenskį, Italija — Campolongo, Generalinė Gubernija — Mrossą, Vengrija — Rethy, Slovakija — Rohaceką. Nežinomi dar Suomijos, Norvegijos ir Kroatijos atstovai. Ypatingą susidomėjimą Europos turnyru sukelia tai, kad jame dalyvaus Prancūzija atstovaujantis pasaulio meisteris dr. Allochinas, kuris jau duėjus metus nėra dalyvavęs šachmatų turnyre. Vokietija atstovaus Bogolubov, Kleninger, Kohler ir Richter.

FOLTY LAIMĖJO

Tarptautiniame šachmatų turnyre Tretschin-Teplitze buvo suloštas paskutinis ratas. Pirmą vietą laimėjo Foltys (Protektoratas) su 10 tašku, antrą — Szily (Vengrija) su 7 taškais, trečią, ketvirtą ir penktą pasidalino Rohacekas (Slovakija), Potucekas (Slovakija) ir Feusteris (Vengrija), kiekvienas po 6 taškų. Šešta vieta atiteko Saernisch (Vokietija) su 6 taškais.

Dėmesio!

Visi turintieji pretenzijų į koop. gam. artelę „Varpa“ privalo iki š. m. rugsėjo mėn. 10 d. pareikšti pretenzijas. Iki to laiko pretenzijų nepareiškus vėliau bus pretenzijos nepriimamos.

Art. „Varpa“ valdyba
Savanorių pr. 109.
536(3)

RADIJO PROGRAMA

TREČIADIENIS, IX. 3. D.

6.00 Malda, dienos mintys. Rytinis koncertas; 6.40 Mankšta; 7.00 Žinios vokiečių kalba; 7.15 Žinios, pranešimai, tolimesnė dienos programa; 7.45 Koncertas; 8.15 — 9.15 pertrauka; 9.15 Žinios; 9.30 Koncertas; 10.10 Įvalrenybės; 10.30 Bacho kūrinų koncertas; 11.15 Jaunos meno jėgos prie mikrofono; 12.00 Varpų muzika iš Karo muziejaus. Žinios, tolimesnė dienos programa; 12.20 Plokštelių muzika; 12.30 Žinios vokiečių kalba; 12.45 Vidudienio koncertas; 14.00 Žinios vokiečių kalba; 14.15 Koncerto tęsinys; 15.00 Žinios vokiečių kalba. Po žinių — pertrau-

ka iki 16.00 val.; 16.00 Garsų paradas; 17.00 Žinios vokiečių kalba; 17.15 Žinios, laikraščių naujienos, pranešimai; 17.45 Dainuoja Viktoras Bručkus; 18.00 Joseph'o Mathiaso Blome fortepijono rečitalis; 18.30 — Petras Babickas: Kaip mums atrodo pasaulis; 19.00 Pranešimai iš fronto, Vyriausios vokiečių karo vadovybės pranešimai ir žinios vokiečių kalba; 20.15 Žinios, programa rytdienai; 20.30 Vokiškai lietuviams; 20.45 Patarimai ūkininkams; 21.00 Lietuvos garsai; 22.00 Žinios vokiečių kalba. Po jų — žinios lietuviškai. Šokių muzika; 23.00 Programos pabaiga.

Smulkūs skelbimai

Akc. B-vel „GerMaPo“ Kaune skubiai reikalingos erdvios patalpos sandėliams, atsakančius namus gali ir nupirkti.

Kaunas, Rotušės aikštė 3.
Akc. B-vė „GerMaPo“
697(5)

SKELBIMAS

MARIJAMPOLĖS APSKRITIES LIGONINEI reikalingas med. seserys į chirurgijos, ginekologijos ir vidaus ligų skyrius. Taip pat reikalinga med. sesuo dirbusi rentgeno skyriuje ir rentgeno laboratorijoje. Kreiptis į ligoninės vedėją.

651(3)

Reikalingas mechanikas ir malūnininkas.

Kreiptis: Aleksotas, Minkauskio g-vė 98. Valst. Malūnas Nr. 56.

627(5)

Ieškau šoferio, sargo, bei panašios tarnybos. Siūlyti: Sandėliai, Vokiečių g-vė, Nr. 128, bt. 1. J. J.

698(3)

Kas žino apie leit. Stasį Grigelaitį, prašoma pranešti Butautui Vladiui Raseinių apskr. Miliašaičių pašto agentūra.

756(1)

Buhalteris, turįs 10 mt. stažą, kalbą vokiškai, ieško atitinkamos tarnybos. Siūlyti į šio laikr. adm. N. 21.

750(1)

Reikalinga ateinanti mergaitė. Kreiptis Putvinskio g. 28, bt. 3, nuo 18 val.

757(1)

Š. m. rugpjūčio 31 d. iš Seinų g. dingo 6 mėn. kumeliukas. Prašoma, kas žino, pranešti, bus atlyginama. Kaunas, Seinų g-vė 9a. J. Stankevičiui.

754(1)

Parduodami dėvėti mot. kailiniai, nauja sid. lapė ir mot. rank. laikrodėlis. Perkūno al. 24d, tel. 22890.

755(1)

3 asmenų šeimai reikalinga tarnaitė, mokanti virti ir turinti rekomendacijas. Laisvės al. 38, but. 4.

752(1)

Išnuomuoju krautuve su baldais ir butu Kraševskio 5. Teirautis 8—18 val. Mickevičiaus 20b, skalbykloje, vėliau bute ar telef. 25120.

745(1)

Reikalinga tarnaitė 8 ha ūkyje inteligentiškoje šeimoje. Kreiptis: Kaune, Laisvės al. 22, III aukštas nuo 6 val. iki 8 val.

765(1)

Kas žino apie Sakalauskaitę Valę, kur randasi, anksčiau gyv. Zanavykų g. 31, pranešti: Rokiškis, Respublikos g. Nr. 62.

744(1)

Reikalingas butas 4 suaug. šeimai. Pranešti tel. 27297.

743(1)

Ieškau pirkti gero foto aparato Leica, Contax ar pan. Siūlyti šio laikraščio administracijai Nr. 750.

764(1)

Ieškau darbo krautuve už par-davėją, arba padavėjos vietos. Moku vokiečių kalba. Kreiptis: Kaunas, Daukšos 15, bt. 7.

741(1)

Skubiai reikalinga šeiminiukė 3 asm. šeimai. Atlyginimas geras. Kreiptis: Darbininkų 35a, b. 4.

740(1)

Keisiu 4—5 kambarių butą su visais patogumais miesto centre į butą 3 kambarių taip pat su patogumais centre. Skambinti tel. 28022.

739(2)

Vyriškiui reikalingas mažai mobiliuotas kambarys, pageidauju Vilniuje ar prie Jonavos g. Telefonas 20994.

738(1)

Prof. Br. Sidaravičius atidengė odos ir veneros ligų kabinetą Mickevičiaus 33, b. 4. Priima nuo 16-18 val.

737(3)

Išnuomuojami 2 kambariai be baldų, miesto centre, Laisvės al. Nr. 34, b. 5. Galima ir mažai šeimai prie bendros virtuvės. Sužinoti ten pat.

735(1)

3-jų asmenų šeimai skubiai reikalinga mergaitė. Kreiptis: Gedimino gt. 8, b. 3a, nuo 16 iki 18 val.

736(1)

Vokiečių kalba prašymai ir visoki raštai rašomi Prezidento g. 13, b. 3 (popietinėmis valandomis).

758(1)

Kas žino apie kareivį Stasį Davėnį, tarnavusį II-ram pulke Vilniuje, vėliau poligone, prašome pranešti tel. 27314, Vaitkui Baliui.

760(1)

Radijo taisyimas. Kvalifikuotas technikas taiso radijo aparatus. Telef. 28244 (buv. 28286). Skambinti 7—11 val. ir 21—23 val.

761(1)

Rimtas žmogus ieško name su patogumais mebliuoto ar nemebliuoto kambaryje miesto centre arba arti prie jo. Siūlyti nuo 15 iki 18 val. tel. Nr. 20846.

767(1)

Kas turi kokių pretenzijų į buv. Valstybinę Plano Komisiją, prašomi jas pareikšti l. e. pirmininko p. (Kaunas, Grunvaldo gt. 18, tel. 22493) iki š. m. rugsėjo mėn. 8 d. Vėliau pretenzijos nebus priimamos.

L. e. Valst. Plano Komisijos Pirmininko p.

766(1)

Tarnaitė reikalinga mažai šeimai prie 1 metų vaiko. Kreiptis 17—20 val. telef. 28446.

742(1)

Išdėmėdki! Greitai gerai ir pigiai išverčia raštus ir surašo prašymus vokiečių bei lietuvių kalbomis Valnorų Vertimų Biuras. Vytauto pr. 61a. Tel. 26000.

768(1)

Mažai šeimai skubiai reikalinga tarnaitė. Skambinti tel. 25593.

748(1)

Medic. sesuo ieško darbo, turi 20 metų stažą. Kreiptis: Kaunas, Aušros g. 47, telefon. 22225.

751(2)

Zinantieji apie Vilių Zukauską, tarnavusį prieš karą Vilniuje Apskritis Valdyboje Kooperatinio skyriaus Igaliojiniu (anksčiau dirbo „Ragutis“ bravore Kaune), prašo pranešti motina Stungurienė. A. Panemunė, Plikakalnis, telefonas: 41783.

747(1)

Fredos Sodininkestės Mokykloje PARDUODAMI PAMIDORAI nuo 8—11 val. ir 13—15 val.

746(2)

Pirkstu arifmometrą ir foto aparatą. Laisvės al. 38, but. 4.

753(2)

VALSTYBINIAM AVALYNĖS FABRIKUI „LITUANICA“

skubiai reikalinga tarnautojai: Ūkio vedėjo — sąskaitininko pareigoms ir mašinisto-tės. Pageidaujama geras mokėjimas vokiečių kalbos.

Be to reikalingi geri aulininkai ir aullukų siuvėjai.

Kreiptis darbo metu nuo 8—15 valandos Jonavos gt. 13 nr.

749(1)

Pirkstu gerai išlaikyta vaikiška dviratė su padangomis. Siūlyti šio laikraščio administracijai Nr. 759.

759(1)

„Pergalė Vakaruose“

Dabar „Glorioj“ demonstruojama „Pergalė Vakaruose“ — ryški, dokumentinė filmas iš Vakarų fronto įvykių 1940 metais. Pro žiūrovų akis viena po kitos slenka būdingos karo akimirkos. Jos veikia vaizduote, sukausto dėmesį ir neatleidžia iki pat paskutinio vaizdo.

Suprantama, panaši filmas yra daugiau įdomi kariui specialistui — žmogui, kurio profesijos kartinis akmuo yra kariniai dalykai. Bet nedaug apsiriksime teigdami, jog ji, toji filmas, nebus nuobodė ir eliniam kino teatro lankytojui. Tai nėra sausas, monotoniškas kulkosvaizdžių tratėjimas ir duslių patrankų šūvių kratynys, kur išjungia atakon bėgti pėstininkai. Ne: „Pergalė Vakaruose“ yra vaizdas, daugiaspalvis fronto kovų rinkinys, sudominas ir skeptiškiau tuo atžvilgiu nusiteikusi, paprastai filmoje ieškanti ko daugiausiai priraizgytos intrigos ir nepasitenkinanti sausų faktų dar sauseniu konstatavimu.

Ryškiais, glaustais vaizdais žiūrovas supažindinamas su naujosios Vokietijos susikūrimu, paskui nušviečiamos priežastys, dėl kurių išliapsnojamos dabartinis karas. Seka triuškinantis žygis per Belgiją, Olandiją ir pagaliau per didįjį prancūzų sutvirtinimą — Maginot linija, kuri buvo laikoma neįveikiama. Vokiečių karys ir čia laimėjo. Anglų pagalinė kariuomenė skubiai, be įmanomesnės tvarkos, nedėsinas iš kontinento, lipa į laivus ir leidžiasi per kanalą. Vokiečių smingamieji lėktuvai ir čia juos suranda ir bombomis pavaišina.

Išspūdingiausia šios dokumentinės filmos vieta bene bus kovos prie Dünkircheno, apie kurių finalą esame nemaža girdėję ir skaitę.

Ryžtingas, drąsus ir pasiaukojęs vokiečių karys vienas po kito skina pergalės žiedus, ir netrukus anglai išvyti iš kontinento, didelė Prancūzijos dalis okupuota. Vokiečiai turi laisvas rankas kovai su Anglija.

Filma žiūrma įdomiai ir sukelia eilę minčių, aktualių šiems laikams, minčių, su kuriomis susipažinti ir kurias pasvarstyti kiekvienam būtina.

K. Čerkelūnas

VICHY. Royate, kuriame dabar yra įsikūrusi Prancūzijos valstybės taryba, pereitą naktį buvo padegtas Royato kazino ūkio pastatas ir didesnė jo dalis sudegė. Padegtas yra 21 metų jaunuolis Jaque Longuet. Jis yra suimtas. Jo tardymas vyksta.

Kauno kino teatruose

Naujausios apžvalgos iš rytų fronto!

KAPITOL
„VASAROS VĖJO SŪKURYS“
Linksmas filmas su Rolfu Möbius ir Hannelore Schroth.
Seansų pradžia: 5 ir 7 val.
— 0 —

DAINA
„DĖL KATĖS“
Dėl didelio pasisekimo filmas pralonguojama.
Seansų pradžia: 5 ir 7 val.
— 0 —

GLORIJA
„LAIMĖJIMAS VAKARUOSE“
su naujausia apžvalga iš Rytų fronto.
Seansų pradžia: 5 ir 7 val.
— 0 —

SATURN ir LYRA
„OHM KRÜGER“
su Emiliu Jannings.
Seansų pradžia 4 ir 6.45 val.

Visos filmos su lietuviškais parašais!

Reichsdeutsches Unternehmen sucht:

einen bilanzsicherer Buchhalter mit Karteiwesen versahrt, einen Getreidefachmann, einen Speditionsfachmann, einen Chauffeur
Bewerbungen mit Lichtbild und Zeugnissabschriften bitte an die Redaktion dieser Zeitung zu senden Nr. 763

763(2)

„I Laisvė“ skelbimų kainos: darbo ieškantiems Rub. 2,—; darbo siūlantiesiems Rub. 10,—; pirkimo ir pardavimo smulkūs skelbimai Rub. 15,—; valdinių ir prekybos įstaigų skelbimai 1 petite eilutė 4 rub. Adresas: Kaunas, Mickevičiaus g. Nr. 28, tel. 26375. Administracija atdara nuo 8 iki 18 val. Spausdina „Žaibo“ spaustuve (Kaunas, Duonelaičio 24).

Gen. Dentzas tuoj grįš į Prancūziją

VICHY. IX. 1. Oficialiai pranešama, kad buvęs Prancūzijos oberkomisaras Sirijai generolas Dentzas, o taip pat ir prancūzų generolas Jannequinas ir kiti prancūzų karininkai, iki šiol buvę anglių nelaisvėje, rugsėjo 3 d. bus paleisti ir grįš į Prancūziją. Dabar jie yra Jeruzalėje. Išimtyms padaryta dviem prancūzų generolams, kuriuos angliai dar nepaleidžia, nes du prancūzų nelaisvėje buvę anglių karininkai į Siriją dar negrįžo. Šie du karininkai dar negalėjo būti paleisti, nes pakeliui į Siriją jie susirgo ir negali būti vežami toliau.

VICHY. Vienas prancūzų keleivinis lėktuvas šiandien pakeliui į Tulužą nukrito į Bolmono ežerą. Visi 13 tuo lėktuvu skridusių žuvo. Žuvusių tarpe yra ir vienas Prancūzijos Italijos paliaubų komisijos narys.

DU SOVIETŲ HIDROPLANAI SKRENDA Į VAŠINGTONĄ

NEW YORKAS. IX. 1. Į Nome (Abiaskoje), pasak Associated Press, pakeliui į Vašingtoną atvyko du sovietų hidroplaniai. Abu lėktuvai veža 47 keleivius, kurie visi turi diplomatinį pasus.

Reikšmingas ženklas

NEW YORKAS. „New York Daily News“ praneša, kad per papildomuosius rinkimus Wisconsin valstybės penkiose grafystėse laimėjo vieną vietą Jungtinių Valstijų kongrese respublikonas Lawrence Smithas prieš Roosevelto šalininką demokratą Thomas Amlię. Tas respublikonas surinko beveik du kartus daugiau balsų už minėtą demokratą. Komentuodamas šių rinkimų rezultatus, laikraštis „New York Daily News“ pabrėžia, kad tie rinkimai, gali būti, yra reikšmingas pažymys. Rinkiminė kova daugiausia ėjo dėl Roosevelto užsienio politikos. Šie rezultatai reiškia tai, kad per sekančius kongreso rinkimus 1942 m. lapkričio mėn. gali įvykti didelė staigmena. Taip pat ir pasaulinio karo metu, pabrėžia laikraštis, Jungtinių Valstijų gyventojai, dar prieš pasibaigiant karui, sužinojo, kad jie buvo vedami tamsoje.

TUNISAS. Žiniomis iš Kairo, Egipto valdžios organai nutarė pakelti 10% visus mokesčius. Susidarančios papildomos įplaukos bus skiriamos krašto gnimimosi tikslams ir padengti medvilnės paskoloms.

BERLYN. Beurono vienuolynė mirė Bruno Albersas, 75 metų amžiaus. Velionis buvo žymus Benediktinų ordino istorijos tyrinėtojas. Jo tyrinėjimų rezultatai yra surašyti penktu tomu veikalė. Jis bendradarbiavo taip pat „Florilegium Patristicum“.

Geležinkelininkų choro koncertas

Ryšium su trejų metų sukaktuvėmis Kauno geležinkelininkų choras „Perkūnas“ sekmadienį surengė pirmąjį po bolševikų okupacijos koncertą, į kurį prisirinko daug svečių. Jų tarpe buvo ir meno bei muzikos atstovų, o taip pat gana didelis būrys vokiečių karių.

Sis vyrų choras, kuris prieš trejus metus buvo sudarytas daugiausia iš plačiųjų geležinkelių dirbtuvių darbininkų bei tarnautojų, per palyginti trumpą laiką daug nuveikė mūsų liaudies dainų propagavimo darbe. Geležinkelininkai vyrai, lietuviškos dainos mylėtojai, po sunkaus ir įtempto darbo, per savaitę skiria kelis laisvų valandų dainai.

1938 ir 39 metais daug kartų teko klausyti per radiją šio vyrų choro rengiamų koncertų, matyti ji dalyvaujant įvairiose dainų šventėse, iškilinėse bei minėjimuose. Sis choras neretas svečias buvo ir provincijoje. Ypač gerai prisimenama ji iš 1939 metų kovo mėnesio laikotarpio dainų per radiją.

Užėjus bolševikams, šis choras bu-

Prie raudonųjų užtrenkto lango

Paties toliausiai į rytus išsišovušio Suomų įlankos iškyšio krante stovi milijoninis miestas, nešiojantis vardą to Rusijos valdovo, kuris kuone prieš pustrėčio šimto metų jį įkūrė. Tai Petrapilis, „Rusijos langas į Europą“, kurį Petras Didysis pradėjo kirsti 1703 m. gegužės 27 d., klampioje ir pelkėtoje Nevos deltoje pastatydamas garsiąją Petro Povilo tvirtovę. Toji tvirtovė per dvejetą šimtmečių išgarsėjo kaip vienas iš ničiausių caristinės Rusijos kalėjimų, išsyturėjo paskirti tarnauti atsparos baze prieš švedus, iš kurių šitoji sritis dar visiškai neseniai buvo atimta. Netrukus tas pats caras Petras ryžosi aplink tvirtovę pastatyti miestą ir šita savo sprendimą įvykdė, nugalėdamas palyginti didžiules gamtos kliūtis. Salas saleles, esančias visai išsišakojusios Nevos deltoje, teko apsaugoti pylimais bei krantu sutiprinimais, nes sausuma senai tėra vos 0 — 20 metrų aukščiau jūros lygio. Klampų pelkių grūnta teko sustiprinti sukaland į žemę

polius, o seklių uostą reikėjo pagilinti. Nepraėjo nė dešimt metų, ir Petras Didysis 1712 metais perkėlė į naująjį miestą savo rezidenciją, gi 1725 m. jaunoji sostinė jau prisiskaitė 75.000 gyventojų.

St. Peterburgas — taip šis miestas oficialiai buvo vadinamas nuo įsteigimo ligi Didžiojo karo pradžios, — 1916 m. turėjo 2.415.000 gyventojų. 1914 m. rugpjūčio 31 d. jis buvo perkrikštytas į Petrogradą, bet to vardo nespėjo išnešioti nė dešimties metų — 1924 m. sausio 26 d., keletai dienų po Lenino mirties praėjus, jis buvo pavadintas Leningradu, „Lenino miestas“ — taip pavadindami bolševikai tarėsi įamžinsią vardą savo kūrėjo, kuris iš Petrapilio kurstė raudonąją 1917 m. revoliuciją. Be miestui duotas Lenino vardas (epiminė tik tą neapspaliojamą žalą, kurią bolševikai padarė kaip visai Rusijai, taip ir Petrapilio miestui: po bolševikinių skerdynių iš pustrėčio milijono gyventojų 1920 m. Petrapily bebuvo likę

Petrapilis ir Kronštatas

722.200 gyventojų.

Sovietams sostinę nukėlus į Maskvą, galima sakyti, jog „Petro pilis“, pavirtusi „Lenino miestu“, nustojo ir buvusi rusų šalies atidarytu langu į Europą, pro kurį būtų galėję įsiveržti bent kiek gryno oro į supuvusią komunistinę atmosferą.

Petrapilio miestas (jo šauniau-sioji dalis yra kairiajame Nevos krante) pastatytas labai taisyklingai, su ilgomis, plačiomis gatvėmis, erdvėmis, architektoniškai dailiai sukombinuotomis aikštėmis. Miestą puošia daugybė per dvejetą šimtmečių pasistatytų puošnių viešųjų pastatų bei rūmų baroko ir klasiikinio stiliaus, kuriuos bolševikai pavertė muziejais, nuolat parodų vietomis, bibliotekomis, institutais. Ir sostinę nukėlus į Maskvą, Petrapilis (Leningradas...) palko svarbiausias sovietų švietimo branduolys, taip pat vienas iš svarbiausių pramonės sovietų centrų.

Čia sutelkta dauguma Leningrado — Karelijos srities pramonės; čia yra svarbiausieji mašinų, po-

pierio, medžio, tekstilės fabrikai. Reikšmingą vietą užėmė laivų statymo, traktorių gamybos, chemijos pramonės įmonės, o Lenimportas yra vienas iš didžiausių sovietų jūrinių uostų.

49 kilometrai į vakarus nuo Petrapilio, nedidelėj Kotlino saloj, stovi Kronštatas, bolševikų Baltijos laivyno bazė. Miestas apsuptas pylimais ir įtvirtinimais dar iš senų laikų; jame yra kareivinės, arsenalai, sandėliai, laivų statymo įrengimai. Specialiai jūroje padarytos smėlio užtvankos turi sukliudyti priešui prisistartinti iš jūros, o ir tam negelbėjus tolimesnį gynimą turi atlikti krantių baterijos. — Kronštato jūrininkai žymiai parėmė Lenino revoliucinę veiklą, bet

paragavę bolševikinę tvarką 1921 m. patys sukilo

ir tik po kelių dienų bombardavimo buvo žiauriai nuslopinti.

Dabar vokiečiai jau kuria laužą, kurio dūmai turės išsmilkyti raudonusius šeškus iš to jų urvo.

Laiškai nuo Dniepropetrovsko

Jaunikaitis, panašus į bezprizorniką. Kokių batų reikia kiekvienam šeimos nariui. „Aprūpinta senatvė“. Vienintelė viltis — NKVD agentas

Prieš keletą dienų Vokietijos kariuomenė užėmė toli į rytus prasiikišusį Ukrainos miestą Dniepropetrovską. Atsitiktinai į mūsų rankas pateko keletas laiškų, rašytų vienam Kaune gyvenusiam NKVD valdininkui jo brolio ir tėvo, gyvenančių netoli Dniepropetrovsko.

Apie gyvenimą Sovietų Sąjungoje daug mums rašydavo praėjusiais metais visokia spauda, nemaža papasakodavo ir mūsiškiai, lankeši Maskvoje ir kituose miestuose. Tačiau mums nebūdavo galima išgirsti pačių ten gyvenančių žmonių balso. Atvykę kariai ir NKVD agentai maža teprasiziodavo. Tik iš katiušių išvaizdos ir atsivežto kraičio numanydavome, kad ikrovė ir spaudos balsai labai toli prasilenkia. Dabar iš rastųjų laiškų patys prabyla žmonėms nuo Dniepropetrovsko.

Minėtojo NKVD agento brolis šių metų kovo 1 dieną rašo:

„Dirbu sovchoze. Labai tau dėkingas už tai, ką man gavai. Gaila, kad nei aš, nei tėvas negalėsime pas tave atvažiuoti, nes abu dirbame. Aš dirbu ir gaunu menkus pinigus, (kaip iš kito laiško matyti, 400 rb; A. J.). Pasilikęs tiek, kad pramisičiau, daugiau atiduodu namo. Ir patikėk, Vasia, artinasi vasara, o aš plikas ir basas, greitai būsiu panašus į „bezprizorniką“. Kartais sėdžiu kabnete, pagalvoju apie savo materialinę padėtį ir graudžiai graudžiai apsiaverkiu. Tik verksmas nieko negali padėti, ir vėl raminaus. Pagalvoju, kaip anksčiau gyvenau, taip liūdna pasidaro. Gėda išeiti į gatvę, nes neturiu nei batų, nei rubaškos, nebekalbant apie kos-

tiumą, nei kito ko. O juk amžius jau geras. Bet ką galiu padaryti, kad, norint nusipirkti, reikia tūkstančių, kurių nėra ir kuriuos uždirbti reikėtų dirbti lėtus metus. O dar saviškiai — ir tiems iš menko uždarbio reikia dar duoti Tėvas — senas, ir ant jo kaklo visa eilė vaikų, kurie reikia apvilkti ir apauti. Dabar pagalvoji, kuriems galams važiauvai į tą prakeiktą S., kur nieko negali gauti. Stačiai kalbant, dovanok už posakį, švieti mano amžiuje kiauuru užpakaliu. Kas bus toliau, nežinau, ką veiksiu, taip pat nežinau. Yra sesuo ir tu, broli, bet nieko nepadedat. Iš jos ir tavęs prašau pagalbos, bet balsas kaip dykumoje: niekas negirdi, niekam nerūpi. Tu, Vasia, galėtum kai ką gauti ir man atsiųsti. Negi neturi brolio širdies, negi nebėra lašo gailėsčio. Matyti, tau nerūpi, gyveni, kaip matau, gerai, visko pertekes, o aš nutraukiu kasni duonas, paskutiniu dalinuos su vaikais, nes tai mano pareiga: mane maitino, ir aš turiu maitinti“ ir t.t.

Toliau laiško pabaigoje:

„Vasia, kodėl tu negali atsiųsti man daiktų, juk galėtum. Baigdamas laiška, prašau Tave padėti. Sitas mano ir mūsų prašymas bus paskutinis. Atsiųsk man siuntinį, būtina! Atsiųsk. Būsiu be galio dėkingas. Apie kita ką nerashau: tai tau žinoma; pagaliau, ašaros neleidžia rašyti.“

Šitoks graudus laiškas, matyti, paveikė atsikėlusio iš Švenčionių į Kauną ir Metropoly apsigyvenusio NKVD agento širdį, kad kovo 18 d. brolis jau rašo:

„Leisk tau nuoširdžiai padėkoti už tavo laiška ir tas dovanas, kurias man paruošei... Dėl daiktų, skirtų man, tai pranešu, kad mano batų numeris 43—44, pusbačių 42—43. Vargas tik, kad neturiu kostiumo — jo numeris 58 — kaip be jo apsielti? Dniepropetrovskė galima gauti už 1000 rb, bet iš kur aš imsiu tokią sumą, o tuo tarpu, tikėk man, Vasia, tebenešioju tavo paliktajai.

Mamos pusbačiai 38—39, Olios — 37, Grišos 36—37, Halės — 35, Ninos — 35, tėtės — 44—45. Bet gera būtų, jei tu gautum manufaktūros kostiumui ar paltui. Bet visų geriausia, jei visą kostiumą! Ak, kaip norėčiau turėti naują kostiumą! Prašau tave, būk geras, auk man kaip nors. Dovanok, aš tau su tuo jau įkyrėjau“.

Toliau, kitoje vietoje:

„Aš taip noriu turėti velomašiną (matyti, dviratį. — J.), kad negaliu išaiškinti. Ateis vasara, dažnai namo važinėsiu...“

Tėvas taip pat kovo 1 d. rašo ilgą laiška, daugiausia, matyti, dėl gūnais vedybinių sumanyti. Apie save tiek parašo:

„Sūnus Kolia (tas pats, kurio laiškus citavom — J.) gavo tarnybą už 400 rb. nuo sausio pradžios, bet pinigų gauti nelengva:

šit, jau kovas, o dar nieko negavo. Minta uždarbio sąskaiton. Apie save tegaliu tiek pasakyti, kad savo karjerą jau baigiau, kitaipariant, iš 6-sios eilės nusileidau į 4-ąją. Nuo sausio 10 d. cechas ėmė dirbti dviem pakaitom, o trečiąją išformavo. Daugeli atleido, o kai kuriuos perkėlė į kitą darbą. Aš pasilikau savo ceche, mūsų tokių invalidų liko šeši. Iš mūsų sudarė pagalbinę brigadą valyti kiemui ir grioviams, žodžiu, visas purvinas darbas už gallius skatikus. Taip baigiau savo trečiąjį penkmetį ir po ilgamečio darbo tebuvau rastos vertu bristi vandenį ir knistis grioviu purve už 250 rb. per mėnesį“.

Dar viename, jau birželio 9 dieną rašytame, tėvo laiške skaitome:

„Pirmąją savo pareigą laikau visų mūsų vardu širdingai padėkoti už visą, ką turime iš tavęs

gavė. Nenoriu smulkiai visa ko skalčiuoti, nes nesu tikras, ar tu gausi šį laiška. Viską gavome gegužės 31 dieną...“

Toliau:

„Pas mus visokių gandy — nors pardavinėk, ir visi jie nukreipti į vakarus, vieni už kitus pavojingesni. Man vis baisu sieloje dėl tavęs, kad tu, gal būt, pačiame įvykių centre ir kiekvieną minutę gali sulaukti tokių padarinių, kurie gali sukliudyti mums tave pamatyti. Todėl vienas mano noras, kad tu greičiau atvažiuotum pasimatyti. Vasia, tau buvau norėjęs nė nerašyti, bet slėpti tiesą negerai: aš visai pavarytas iš darbo ir jau visas mėnuo sėdžiu namie...“

Taip tad atrodo tariamasis jojus, kurį, spartuliškai „pirmyn žengdami“ turėjome, ir mes susikurti. A. J.

Popiežiaus metraštis apie tikėjimo išnaikinimą Sovietų Sąjungoje

ROMA. IX. 1. 1941 metų Popiežiaus metraštis „Anuario Pontificio“ apie tikybinio gyvenimo išnaikinimą Sovietų Sąjungoje įsidėjo įdomų pranešimą. Laikraštis pateikia šių metmenų: Mogilevo arkivyskupijoje apaštališkasis administratorius Mogilevui ir Minskui prelatas Boleslovas Slokanas, kuris buvo išrinktas 1926 metais, buvo už savo tikėjimą 1927 metų rugpjūčio 10 d. pasodintas į kalėjimą, o vėliau išstremtas į Sibira.

Apaštališkasis administratorius Maskvoje prelatas P. E. Neveu, kuris buvo išrinktas 1926 metais, buvo išstremtas. Apaštališkojo administratoriaus vyskupas sufraganas prelatas T. Matulionis, išrinktas 1918 metais, buvo už savo tikėjimą laikomas kalėjime nuo 1923 iki 1926 ir nuo 1929 iki 1933 metų. Po to jis buvo išstremtas. Apaštališkasis administratorius Kazanėi, Samarai ir Simbirskui M. Jodokas, išrinktas 1926 metais, buvo už savo tikėjimą nuo 1929 metų balandžio mėnesio laikomas kalėjime. Žio-

miro vyskupijoje apaštališkasis administratorius prelatas Skalskis, išrinktas 1926 metais, buvo už savo tikėjimą 1926 metų liepos 20 d. įmestas į kalėjimą, o 1932 metais išstremtas. Apaštališkasis viceadministratorius prelatas C. Zaskreckis už savo tikėjimą nuo 1929 metų liepos mėn. buvo laikomas kalėjime, o po to 1932 metais buvo išstremtas. Tiraspolio vyskupijoje apaštališkasis administratorius Volgos apygardai prelatas A. Baumtrogas, išrinktas 1926 m., už savo tikėjimą 1930 metų rugpjūčio mėn. pasodintas į kalėjimą. Komieneco vyskupijoje apaštališkasis administratorius J. Svidorskis nuo 1930 m. buvo laikomas už savo tikėjimą kalėjime, o 1932 metais buvo išstremtas. Apaštališkasis administratorius Aleksandras Vierzbickis už savo tikėjimą nuo 1932 metų buvo laikomas kalėjime.

HELSINKIS. Viipurio užėmimo proga pašto valdyba nutarė tuoj išleisti specialų pašto ženklą su Viipurio pilies atvaizdu.

Pradeda veikti paštas

Nuo šių metų rugsėjo 1 dienos yra įvestas Lietuvos gyventojams pašto susisiekimas paprastais laiškais ir atvirukais su šiomis Lietuvos vietovėmis: Šiauliais, Utena, Ukmerge, Vilniumi, Marijampole, Vilkaviškiu, Kėdainiais, Panevėžiu, Švenčionėliais, Švenčionimis ir Biržais.

Siunčiamosios korespondencijos tarifas:

Paprasti atvirukai 6 Pf.
Paprasti laišakai 12 Pf.

Paprasti laišakai nuo 20 gr iki 250 gr 24 Pf. Siunčiamoji korespondencija gali būti įmetama į pašto dėžutes tik esančias įstaigos viduje arba atiduodama prie langelių.

Visos kitos, čia nesuminėtos, pašto įstaigos ir pašto agentūros laikinai yra uždarytos ir neatlieka jokių operacijų.

Be to, Kauno centriniame pašte gautoji Kauno miesto adresatams korespondencija išnešiojama į namus.